

Klub Parlamentarny „Prawo i Sprawiedliwość”

Warszawa, dnia 7 marca 2013 r.

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANCELARIA	
wpl. dnia	07. 03. 2013
L.dz.	L.zał.

Trybunał Konstytucyjny

al. J. Ch. Szucha 12 A
00-918 Warszawa

Wnioskodawca:

Grupa Senatorów RP VIII kadencji
według załączonej listy, reprezentowanych
przez Senatora Grzegorza Biereckiego

Pełnomocnik wnioskodawców:

Adwokat prof. dr hab. Henryk Cioch,
Kancelaria Adwokacka
Prof. Henryk Cioch
20-071 Lublin, ul. Wieniawska 8/21

Adres dla korespondencji:

Kancelaria Adwokacka
prof. Henryk Cioch
ul. Wieniawska 8/21
20-071 Lublin

Uczestnicy postępowania:

- 1) Senat RP
- 2) Prokurator Generalny

Wniosek

o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej niektórych przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2011r., Nr 30, poz. 151 z późn. zm.)

Działając na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 188 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, my niżej podpisani Senatorowie RP, działając przez wskazanego powyżej przedstawiciela, wnosimy o stwierdzenie niezgodności – z art. 2 Konstytucji RP – przepisów art. 75, art. 76 oraz art. 124 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U.2011, Nr 30, poz. 151 z późn. zm., dalej określane jako „Ustawa”), ze względu na fakt, iż wskazane powyżej regulacje naruszają chronione Konstytucją RP zasady, mające swoje źródło w zasadzie demokratycznego państwa prawa, a mianowicie naruszają:

- 1) zasadę ochrony praw słuszenie nabytych – poprzez wprowadzenie w Ustawie obowiązku wymiany praw jazdy wydanych pod rządami poprzednio obowiązujących przepisów na prawa jazdy według nowego wzoru wynikającego z przepisów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnienia zawartego w Ustawie, w zakresie, w jakim następuje ryzyko utraty bezterminowego charakteru praw jazdy wydanych pod rządami poprzednio obowiązujących przepisów.
- 2) zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasadę określoności przepisów prawa polegającą na precyzyjności i jednoznaczności stanowionych przepisów – poprzez zamieszczenie w Ustawie niejasnych regulacji, w zakresie, w jakim brak jest przejrzystości i precyzyjności, co do brzmienia przepisów Ustawy dotyczących okresu, na jaki wydawane są prawa jazdy, w szczególności, co do wprowadzenia jasnych zasad, z których wynikałoby, iż prawa jazdy wydane pod rządami poprzednio obowiązujących przepisów i wymienione na nowe, tzn. według nowego wzoru, nie utracą swojego bezterminowego charakteru.

Ponadto, wnosimy o stwierdzenie niezgodności – z art. 64 i art. 65 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji RP – przepisów art. 75, art. 76 oraz art. 124 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U.2011, Nr 30, poz. 151 z późn. zm., dalej określane jako „Ustawa”), w zakresie, w jakim Ustawa wprowadza powszechność badań lekarskich dla kandydatów na kierowców, pomimo istniejącego obowiązku złożenia oświadczenia o stanie zdrowia pod rygorem odpowiedzialności karnej, co powoduje wprowadzenie nieproporcjonalnych obciążeń, a w konsekwencji istnieje ryzyko ograniczenia dostępu

niektórych osób do ich własności i utrudnienia podjęcia działalności gospodarczej, której integralnym elementem jest konieczność posiadania prawa jazdy.

Jako naszego przedstawiciela w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym wyznaczamy Senatora Grzegorza Biereckiego oraz na podstawie art. 29 ust. 4 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym ustanawiamy pełnomocnika adwokata Henryka Ciocha prowadzącego Kancelarię Adwokacką (adres: Kancelaria Adwokacka 20-071 Lublin, ul. Wieniawska 8 lok. 21).

Uzasadnienie

Art. 2 Konstytucji RP zawierający klauzulę demokratycznego państwa prawnego należy do fundamentalnych przepisów konstytucyjnych określających podstawowe i szczególnie chronione cechy ustrojowe Rzeczypospolitej Polskiej. Stanowi on niezwykle ważną dyrektywę w zakresie stanowienia prawa dla organów władzy publicznej. Zasada demokratycznego państwa prawnego oznacza bowiem w szczególności obowiązek przestrzegania prawa i działania w ramach kompetencji prawnych przez organy państwowe. Tym samym chroni ona adresatów regulacji prawnych przed nadużywaniem w stosunku do nich władzy organów państwowych, które muszą działać w granicach konstytucyjnych i na rzecz adresatów prawa. Z tej okoliczności wyprowadzana jest zasada ochrony zaufania obywateli do państwa. Oznacza ona, że organ państwowy nie może, podejmując działania wobec obywateli, zastawiać swego rodzaju „pułapek” na adresatów aktów normatywnych, a przeciwnie – powinien stwarzać stan bezpieczeństwa prawnego i możliwości decydowania o własnym postępowaniu opartym na możliwości przewidywania konsekwencji prawnych uregulowań. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego¹, zasada ochrony zaufania obywatela do państwa i do prawa, określana także jako zasada lojalności państwa wobec obywatela, wyraża się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa, aby obywatel mógł układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny. Przyjmowane przez ustawodawcę nowe unormowania nie mogą

¹ TK w wyroku z dnia 25.06.2002 r. – K.27/00; K 45/01.

zaskakiwać ich adresatów, którzy powinni mieć czas na dostosowanie się do zmienionych regulacji i spokojne podjęcie decyzji, co do dalszego postępowania.

Ocena zgodności aktów normatywnych z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i do prawa wymaga rozważenia szeregu kwestii. W pierwszej kolejności, należy ustalić na ile oczekiwanie jednostki, że nie narazi się ona na prawne skutki, których nie mogła przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań, są usprawiedliwione. Jednostka musi zawsze liczyć się z tym, że zmiana warunków społecznych lub gospodarczych może wymagać nie tylko zmiany obowiązującego prawa, ale również niezwłocznego wprowadzenia w życie nowych regulacji prawnych. W szczególności ryzyko związane z wszelką działalnością gospodarczą obejmuje również ryzyko niekorzystnych zmian systemu prawnego. Istotne znaczenie ma także horyzont czasowy działań podejmowanych przez jednostkę w danej sferze życia. Im dłuższa jest – w danej sferze życia – perspektywa czasowa podejmowanych działań, tym silniejsza powinna być ochrona zaufania do państwa i do stanowionego przez nie prawa. Należy również zwrócić uwagę, że – w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego² – Konstytucja dopuszcza nie tylko odstępianie w szczególnych okolicznościach od nakazu wprowadzania zmian do systemu prawnego z zachowaniem odpowiedniej *vacatio legis*, ale również odstępianie od nakazu ochrony praw nabytych – jednak w wyjątkowych przypadkach, jeżeli przemawia za tym konieczność realizacji innej zasady konstytucyjnej. Dopuszczalność odstępstw od wymienionych zasad konstytucyjnych zależy od wagi wartości konstytucyjnych, które badana regulacja prawna ma chronić.

Jednocześnie, zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, naruszeniem Konstytucji jest stanowienie przepisów niejasnych, wieloznacznych, które nie pozwalają obywatelowi na przewidzenie konsekwencji prawnych jego zachowań. Przykładowo: z wyroku TK z dnia 10 listopada 1998 r. (K 39/97) wynika, że: „*należy poprawność, precyzyjność i jasność przepisów prawnych ma szczególne znaczenie, gdy chodzi o ochronę konstytucyjnych praw i wolności człowieka i obywatela. Adresat normy prawnej musi wiedzieć, jakie jego zachowanie i z jakich przyczyn ma znaczenie prawne*”. Podobnie we wcześniejszym wyroku TK stwierdził, że³: „*z zasady demokratycznego państwa prawnego wynika, że każda regulacja prawna, nawet o charakterze ustawowym, dająca organowi państwowemu uprawnienia do wkraczania w sferę praw i wolności obywatelskich, musi spełnić wymóg dostatecznej określoności*”.

² M.in. wyroki: K 1/00, K 18/99.

³ Wyrok TK z dnia 19 czerwca 1992 r. (U. 6/92).

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na fakt, iż Ustawa, której niektóre przepisy powołane na wstępie, są zdaniem Wnioskodawcy niezgodne z Konstytucją RP, jest aktem bardzo obszernym i zarazem kompleksowym, zawierającym w wielu fragmentach nowe i dość radykalne rozwiązania, cechujące się znacznym stopniem ingerencji w ukształtowany dotychczas stan prawny, orzecznictwo, praktykę i kulturę prawną. Jako akt o znacznym ładunku nowości uchylający ustawę wcześniejszą i jako taki niewątpliwie podlega zasadzie wyrażonej w §32 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. – w sprawie zasad techniki prawodawczej (Dz.U.2002, Nr 100, poz.908), z którego wynika, że: *„Jeżeli uchyla się ustawę, na podstawie której wydano akt wykonawczy, albo uchyla się przepis ustawy upoważniający do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą odpowiednio z dniem wejścia w życie ustawy uchylającej albo z dniem wejścia w życie przepisu uchylającego upoważnienie do wydania tego aktu”*. Oznacza to ryzyko powstania istotnej luki w systemie prawa, w tym wypadku, w dziedzinie dość newralgicznej społecznie. Zbyt ogólne niekiedy i niejednoznaczne przepisy nowej ustawy, zarówno materialne jak i proceduralne, mogą wywołać przedłużający się stan niepewności prawnej, zwłaszcza jeśli na czas nie zostaną przygotowane przepisy wykonawcze. Ustawa dostatecznie precyzyjna stosowana zaś być może nawet bez oczekiwania na przedłużające się wydania przepisów wykonawczych. Z kolei niejasne formułowanie przepisów tekstów aktów prawnych przez ustawodawcę może spowodować, iż organom państwowym stosującym prawo pozostawiona zostanie nadmierna swoboda w ograniczaniu konstytucyjnych wolności i praw. Przekroczenie pewnego poziomu niejasności przepisów prawnych może zatem stanowić samoistną przesłankę stwierdzenia ich niezgodności z przepisami Konstytucji⁴.

Mając na uwadze powyższe należy zwrócić uwagę, że art. 124 Ustawy dotyczy niezwykle ważnego problemu, jakim jest wymiana dotychczasowych praw jazdy na nowe. Z przepisu tego wynika, że osoby posiadające prawa jazdy wydane do dnia 18 stycznia 2013 r. obowiązane są dokonać ich wymiany, na prawa jazdy zgodne z nowym wzorem prawa jazdy określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1 Ustawy, przy czym prawo jazdy zgodne z nowym wzorem wydaje się od dnia 19 stycznia 2013 r. Jednocześnie prawa jazdy wydane do dnia 18 stycznia 2013 r. podlegają wymianie w okresie od dnia 19 stycznia 2028 r. do dnia 18 stycznia 2033 r. w terminach określonych przez Ministra właściwego do spraw transportu lub w terminie wcześniejszym, na wniosek posiadacza prawa

⁴ Wyroki TK – K 6/02, 28/02, K 53/02.

jazdy. Terminy wymiany praw jazdy mają zostać określone w drodze rozporządzenia przez Ministra właściwego do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

Z art. 124 ust. 6 Ustawy wynika przy tym, że podlegające wymianie prawa jazdy, wydane na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym oraz na podstawie Ustawy, zachowują ważność w okresie, na jaki zostały wydane, nie dłużej niż do terminów wymiany ustalonych zgodnie z przepisami ust. 4 (fragment j.w.), pod rygorem utraty ważności dokumentu.

W ocenie Wnioskodawcy wprowadzenie nowego wzoru praw jazdy obowiązującego od 19 stycznia 2013 r. może stwarzać problemy przede wszystkim na gruncie nieprecyzyjnych sformułowań art. 124 ust. 6 Ustawy. Mowa jest tu bowiem o tym, że wymieniane prawa jazdy „zachowują ważność w okresie, na jaki zostały wydane, nie dłużej niż do terminów wymienionych w ust. 4”. Przyjęto tutaj zatem – jako zasadę – okresowy charakter „starych” (wydanych na gruncie poprzednio obowiązujących przepisów) praw jazdy. Uczyniono tak, pomimo iż zasadą w odniesieniu do praw jazdy wydanych do dnia 18 stycznia 2013 r., jest ich bezterminowy charakter praw jazdy, a wyjątkowo tylko wydawane były uprawnienia okresowe.

Takie ujęcie stwarza istotne ryzyko wadliwego rozumienia przepisu i wydawania na jego podstawie okresowych praw jazdy na nowym blankiecie z zastosowaniem terminów z art. 13 Ustawy, choć powinny to być nadal (nawet przy wielokrotnym wydawaniu) prawa jazdy bezterminowe, które swój charakter zmieniają dopiero po wejściu w życie odpowiednich rozwiązań Ustawy tj. najwcześniej po 19 stycznia 2028 r. Nawet zastosowanie terminu 15-letniego z art. 13 Ustawy może rodzić komplikacje, skoro Ustawa przewiduje możliwość jej wejścia w życie do 18 stycznia 2033 r. Zdaniem Wnioskodawcy właściwe brzmienie kwestionowanego przepisu Ustawy powinno więc w sposób jasny i zrozumiały formułować zasadę wydawania nadal bezterminowych praw jazdy i jednocześnie wprowadzać wyjątek, tj. wydawanie praw okresowych – kontynuowanych – w sposób pozwalający na odróżnienie opisanych powyżej sytuacji i w obu przypadkach na nowym druku.

Niezależnie od naruszenia zasady określoności przepisów prawa i zasady ochrony zaufania obywateli do państwa, wprowadzenie obowiązku wymiany praw jazdy i utrata przez nie charakteru bezterminowego, powoduje iż Ustawa narusza konstytucyjną zasadę ochrony praw słusznie nabytych.

Znaczenie i treść zasady ochrony praw nabytych w Konstytucji z 1997 r. stanowiły przedmiot zainteresowania Trybunału Konstytucyjnego m.in. w wyroku z 22 czerwca 1999 r. (sygn. K. 5/99). Trybunał Konstytucyjny stwierdził wówczas, że: *„zasada ochrony praw nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym”* (OTK ZU Nr 5/1999, s. 536). Konstytucyjna zasada ochrony praw nabytych nie wyklucza wprawdzie stanowienia regulacji, które znoszą lub ograniczają prawa podmiotowe, jednakże ustawodawca cofając lub ograniczając prawa nabyte musi spełnić szereg warunków. Badając dopuszczalność ograniczeń praw nabytych należy rozważyć:

- 1) czy wprowadzone ograniczenia znajdują podstawę w wartościach konstytucyjnych,
- 2) czy nie istnieje możliwość realizacji danej wartości konstytucyjnej bez naruszenia praw nabytych,
- 3) czy wartościom konstytucyjnym, dla realizacji których prawodawca ogranicza prawa nabyte, można w danej, konkretnej sytuacji przyznać pierwszeństwo przed wartościami znajdującymi u podstaw zasady ochrony praw nabytych, a także
- 4) czy prawodawca podjął niezbędne działania mające na celu zapewnienie jednostce warunków do przystosowania się do nowej regulacji.

We wskazanym powyżej wyroku Trybunał Konstytucyjny wyraził również pogląd, że: *„ocena dopuszczalności wyjątków od zasady ochrony praw nabytych wymaga rozważenia, na ile oczekiwanie jednostki, iż prawa uznane przez państwo będą realizowane, jest usprawiedliwione. Zasada ochrony praw nabytych chroni wyłącznie oczekiwania usprawiedliwione i racjonalne.”*.

Należy zatem zwrócić uwagę, że treścią zasady praw nabytych jest zakaz stanowienia przepisów arbitralnie odbierających lub ograniczających prawa podmiotowe przysługujące jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym. Oceniając konstytucyjność określonego rozwiązania prawnego z punktu widzenia zasady ochrony praw nabytych należy także zwrócić uwagę na fakt, że przedmiotem oceny przewidzianej tą zasadą jest przysługujące określonej osobie prawo podmiotowe. Nie ma przy tym znaczenia czy prawo to zostało nabyte na podstawie indywidualnego aktu organu władzy, czy wprost na podstawie ustawy z chwilą spełnienia określonych w niej przesłanek. Zasadą ochrony praw nabytych objęte są zarówno prawa nabyte w drodze skonkretyzowanych decyzji

przyznających świadczenia, jak i prawa nabyte in abstracto zgodnie z ustawą przed zgłoszeniem wniosku o ich przyznanie.

Ochrona praw nabytych rozciąga się również na maksymalnie ukształtowane ekspektatywy, tj. takie, które spełniają zasadniczo wszystkie przesłanki ustawowe nabycia pod rządami danej ustawy⁵.

W przypadku Ustawy zdaniem Wnioskodawcy nie ma żadnych wątpliwości, iż nastąpiła zakazana ingerencja ustawodawcy w sferę praw nabytych. Brak jest bowiem konstytucyjnych racji, które przemawiałyby za odstępniem od tej zasady. Innymi słowy – nie istnieją żadne racjonalne powody, dla których prawa jazdy wydane pod rządami poprzednio obowiązujących przepisów prawa, miałyby utracić swój dotychczasowy, bezterminowy charakter.

Poza powyżej opisanymi aspektami wprowadzenia obowiązku wymiany praw jazdy, należy zwrócić uwagę również na inne przepisy Ustawy, które – jak się wydaje – posiadają najwyższy stopień dolegliwości dla obywateli, a zarazem są przepisami całkowicie odmiennymi od dotychczasowych regulacji. Problem dotyczy mianowicie zasad przeprowadzania badań lekarskich warunkujących otrzymanie, przedłużanie i przywrócenie uprawnień do kierowania pojazdami. Prawny status tych badań oparto na swoistym „domniemaniu choroby”, którego następstwem jest nadanie im obowiązkowego i powszechnego charakteru, który jednocześnie stanowi niezwykle istotny element decyzji przyznającej uprawnienia do kierowania pojazdami.

W ocenie Wnioskodawcy, o ile takie znaczenie badań lekarskich może przybrać postać zasady stosowanej przy wydawaniu uprawnień cofniętych ze względu na stan zdrowia albo w wyniku odebrania uprawnień ze względu na kierowanie w stanie nietrzeźwości, bądź też uprawnień do prowadzenia pojazdów specjalnych (np. masowego transportu, uprzywilejowanych, wojskowych, etc.), o tyle ich stosowanie jako wymogu powszechnego (wprowadzonego w art. 75 ust.1 pkt 1 Ustawy) wydaje się rozwiązaniem, co najmniej wątpliwym z wielu powodów. Należy wskazać przede wszystkim, że zgodnie z art. 78 zd. 1 Ustawy, osoba poddająca się powszechnemu badaniu lekarskiemu jest „*obowiązana wypełnić oświadczenie, w formie ankiety, dotyczącej stanu zdrowia, pod rygorem odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 Kodeksu karnego*”. Rozwiązanie to wydaje się wystarczające. Natomiast zupełnie niepotrzebny, a wręcz niedopuszczalny, jest system obowiązkowych

⁵ Np: wyrok TK - K 14/91.

badani setek tysięcy zdrowych kandydatów na kierowców, którzy za własne pieniądze (ustawa przewiduje tu odpłatność do 200 zł. – art. 76 w zw. z art. 81 ust. 2 pkt 7 lit. a Ustawy) tłoczy się będą w i tak już mało wydolnych placówkach zdrowia.

Dodatkowym paradoksem tego rozwiązania jest przyjęcie fikcji, że to przymusowe przecież badanie odbywa się „na wniosek” osoby zainteresowanej (art.75 ust. 2 pkt 1 Ustawy), a nie jako czynność obligatoryjna z mocy prawa.

Również przypadek przywracania uprawnień zawieszonych ze względu na stan zdrowia można objąć uproszczoną procedurą zaświadczenia o zakończeniu leczenia, czy wyleczeniu choroby, stanowiącego przecież wystarczający dokument dla pracodawcy, czy też ZUS. Powtarzanie w tym wypadku standardowego badania dla kierowcy wydaje się zbędne i co więcej niedopuszczalne, jako że prowadzić może do konfliktu ocen lekarskich.

Mając na uwadze powyższe należy także zwrócić uwagę na postanowienia art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, z którego wynika, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Trybunał Konstytucyjny uznał, że zasada ta (zasada proporcjonalności) ma w Konstytucji charakter samodzielny i całościowy. Nie ma jednak charakteru samoistnego kryterium oceny zgodności aktów normatywnych⁶.

Zasada, iż ograniczenia praw i wolności mogą być wprowadzane tylko w zakresie koniecznym, wyraża ogólną ideę praw i wolności jako sfery swobodnego działania jednostki, w którą ustawodawca może ingerować tylko w razie konieczności i tylko w niezbędnym wymiarze. Istotą zakazu nadmiernej ingerencji – wynikającą z zasady proporcjonalności – jest uznanie, że państwo nie może ustanawiać ograniczeń przekraczających pewien stopień uciążliwości, zwłaszcza zaś ograniczeń o zaburzonej proporcji pomiędzy stopniem naruszenia uprawnień jednostki, a rangą podlegającego ochronie interesu publicznego. Znaczy to, że wszelka ingerencja musi być dokonywana środkami adekwatnymi do zamierzonego celu. Zakaz nadmiernej ingerencji pełni funkcję ochronną w stosunku do wszystkich praw i

⁶ Wyrok TK – Ts 180/99.

wolności, a jego adresatem jest państwo, które winno działać wobec jednostki w sposób wyznaczony rzeczywistą potrzebą⁷.

Niewątpliwie w klauzuli generalnej „ważnego interesu publicznego” mieszczą się wszystkie wartości wymienione w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Zgodnie z nim, warunkiem ograniczenia korzystania z wolności lub praw jest „konieczność w demokratycznym państwie”, wynikająca z imperatywu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w państwie, z potrzeby ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej oraz z niezbędności ochrony wolności i praw innych osób. Ustawa zasadnicza niezbędną przesłanką legalnego ograniczenia wolności działalności gospodarczej czyni szczególny, czy też kwalifikowany, rodzaj interesu publicznego, mianowicie interes „ważny”. Ustawodawca musi zatem każdorazowo wykazać, iż ograniczenie wolności działalności gospodarczej służy ochronie szczególnie istotnego interesu publicznego. Konieczność ograniczenia tej wolności jest uzasadniona, o ile ustanawiane ograniczenia są zgodne z zasadą proporcjonalności, a więc: zastosowane środki prowadzą do zamierzonych celów, są niezbędne dla ochrony interesu, z którym są powiązane, skutki ograniczeń są proporcjonalne do ciężarów nakładanych na obywatela. Z zasady proporcjonalności wynika wymóg doboru takiego środka ograniczenia wolności lub praw, który służyłby osiągnięciu zamierzonego celu, z uwzględnieniem postulatu adekwatności. W pojęciu „ograniczenia koniecznego” zawiera się nie tylko materialnoprawne określenie treści ograniczenia, ale też dopuszczalność stosowania środków niezbędnych dla zapewnienia respektowania owego ograniczenia przez adresatów normy ograniczającej.

Mając na uwadze powyższe należy zwrócić uwagę, że jednymi z podstawowych wolności i praw ekonomicznych wskazanych w Konstytucji RP są prawo do własności oraz wolność wyboru i wykonywania zawodu – art. 64 i art. 65 Konstytucji. W ocenie Wnioskodawcy, w zakresie, w jakim Ustawa wprowadza powszechność badań opartą na swego rodzaju „domniemaniu choroby”, pomimo istniejącego obowiązku złożenia oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej (art. 78 zd. 1 Ustawy), może zostać uznana za niezgodną z Konstytucją RP z uwagi na wprowadzenie nieproporcjonalnych obciążeń (w postaci niepotrzebnych badań), a w konsekwencji doprowadzić do ograniczenia dostępu niektórych osób do ich własności (np.: majątku firmy) lub utrudnienia podjęcia działalności gospodarczej, której integralnym elementem jest konieczność posiadania prawa jazdy. Dodatkowe badania lekarskie w sytuacji istnienia obowiązku złożenia stosownego

⁷ Tak m.in. wyrok TK – K 47/07.

oświadczenia dotyczącego stanu zdrowia posłużą bowiem jedynie przedłużeniu procedury wydawania praw jazdy oraz narażają obywateli na zwiększenie obciążeń ekonomicznych (koszty związane z wykonaniem badań lekarskich), co dodatkowo wpływa na negatywną ocenę proporcjonalności środków zastosowanych do osiągnięcia celu zakładanego przez ustawodawcę.

Jednocześnie oceniając skutki wprowadzenia omawianych przepisów Ustawy w życie nie sposób nie zauważyć, iż możliwy staje się paraliż i tak już mało wydolnych placówek zdrowia, na skutek konieczności wykonania badań zdrowych kandydatów na kierowców.

Mając na uwadze powyższe wnosimy jak na wstępie.

W załączeniu:

- lista Senatorów popierających wniosek.
- 5 odpisów wniosku